

הַלְבוֹת עֲדוֹת פֶּרֶק י

א. הַרְשָׁעִים פְּסוּלִין לְעֲדוֹת מִן הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר "אֶל-תִּשֶׁת יָדְךָ עִם-רָשָׁע, לְהִיטֵעַ חֶמֶס" (שמות כג, א); מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ, אֶל תִּשֶׁת רָשָׁע עַד. וְאִפְּלוּ עַד כָּשֶׁר שִׁידַע בַּחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא רָשָׁע, וְאִין הַדִּינִין מִכִּירִין רָשָׁעוֹ אֲסוּר לוֹ לְהַעֲיֵד עִמּוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא עֲדוֹת אֱמֶת: מִפְּנֵי שֶׁמִּצְטָרֵף עִמּוֹ; וְנִמְצָא זֶה הַכָּשֶׁר הַשִּׁית יָדוֹ עִם הַרָשָׁע, עַד שֶׁנִּתְקַבְּלָה עֲדוּתוֹ.

ב. וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר עַד כָּשֶׁר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּעֲדוֹת לְחֲבֵרוֹ, וְיֹדֵעַ שֶׁהָעֵד הַשְּׁנִי שֶׁעִמּוֹ עַד שֶׁקָּר שֶׁאֲסוּר לוֹ לְהַעֲיֵד, שֶׁנֶּאֱמַר "אֶל-תִּשֶׁת יָדְךָ עִם-רָשָׁע" (שמות כג, א).

ג. אֵיזָה הוּא רָשָׁע: כָּל מִי שֶׁעָבַר עֲבֵרָה שֶׁחֵיבִין עָלֶיהָ מִלְּקוֹת הָרִי זֶה רָשָׁע, וּפְסוּל לְעֲדוֹת, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה קָרָאָה לְמַחֲיֵב מִלְּקוֹת רָשָׁע, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָיָה אִם-בֶּן הַכּוֹת, הַרָשָׁע" (דברים כה, ב). וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר לְמַחֲיֵב מִיתַת בֵּית דִּין שֶׁהוּא פְּסוּל, שֶׁנֶּאֱמַר "אֲשֶׁר-הוּא רָשָׁע לְמוֹת" (במדבר לה, לא).

ד. עָבַר עַל עֲבֵרָה שֶׁחֵיבִין עָלֶיהָ מִלְּקוֹת מִן הַתּוֹרָה, הָרִי זֶה פְּסוּל מִן הַתּוֹרָה; וְאִם הָיָה חֵיבוֹב שֶׁבָּהּ מִדְּבָרֵיהֶם, הָרִי זֶה פְּסוּל מִדְּבָרֵיהֶם.

ה. כִּיצַד: אֲכַל בֶּשֶׂר בַּהֲמָה בַּחֲלָב, אוֹ שֶׁאֲכַל נְבִלוֹת וּשְׁקָצִים וְכִיּוֹצָא בָהֶן, בֵּין לְתֹאבּוֹן בֵּין לְהַכְעִים, אוֹ שֶׁחָלַל אֶת יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, אוֹ שֶׁלָּבַשׁ שַׁעֲטָנָז, שֶׁהוּא שׁוֹוֶעַ אוֹ טוֹוִי אוֹ נוֹוֵז הָרִי זֶה פְּסוּל לְעֲדוֹת מִן הַתּוֹרָה.

ו. אָבֵל אִם אֲכַל בֶּשֶׂר עוֹף בַּחֲלָב, אוֹ שֶׁחָלַל יוֹם טוֹב שְׁנִי שֶׁלִּגְלוּיּוֹת, אוֹ שֶׁלָּבַשׁ בְּגָד צֹמֵר שֶׁאֲבָד בּוֹ חוּט שֶׁלִּפְשֶׁתָן וְכִיּוֹצָא בּוֹ הָרִי זֶה פְּסוּל לְעֲדוֹת מִדְּבָרֵיהֶם. וְכִבֵּר מְנִינוּ כָּל עֲבֵרָה שֶׁחֵיבִין עָלֶיהָ מִלְּקוֹת; וְכִבֵּר נִתְבָּאֵר בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה דְּבָרִים שֶׁאֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה, וְדְבָרִים שֶׁאֲסוּרִין מִדְּבָרֵיהֶם.

ז. וְעוֹד יֵשׁ שָׁם רָשָׁעִים שֶׁהֵן פְּסוּלִין לְעֲדוֹת, אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּנֵי תִשְׁלוּמִין, וְאִינֵן בְּנֵי מִלְּקִיּוֹת. הוּאִיל וְלוֹקָחִין מִמּוֹן שְׂאִינוּ שְׁלָהֶם בַּחֶמֶס פְּסוּלִין, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי-יָקוּם עַד-חֶמֶס" (דברים יט, יז): כִּגּוֹן הַגִּנָּבִים וְהַגְזָלָנִים אֵף עַל פִּי שֶׁהַחֲזִיר הָרִי הוּא פְּסוּל לְעֲדוֹת, מֵעַתָּה שֶׁגִּנֵּב אוֹ גָּזַל.

ח. וְכֵן עַד זֶמֶם אֵף עַל פִּי שֶׁהוּזֵם בְּעֲדוֹת מִמּוֹן, וְשִׁלֵּם הָרִי זֶה פְּסוּל מִן הַתּוֹרָה, לְכָל עֲדוֹת. וּמֵאִימָתִי הוּא נִפְסָל: מֵעַתָּה שֶׁהָעֵיד בְּבֵית דִּין אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא הוּזֵם עַל אוֹתָהּ עֲדוֹת, אֲלֹא אַחֵר כִּמְהָ יָמִים.

ט. וְכֵן הַמְּלוֹה בְּרִבִּית אֶחָד הַלוּוֶה, וְאֶחָד הַמְּלוֹה שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין לְעֲדוֹת: אִם רִבִּית קִצּוּצָה עָשׂוּ, הָרִי הֵן פְּסוּלִין לְעֲדוֹת מִן הַתּוֹרָה; וְאִם אֶבֶק רִבִּית עָשׂוּ, הָרִי הֵן פְּסוּלִין מִדְּבָרֵיהֶם.

י. וְכֵן כָּל הָעוֹבֵר עַל גְּזֵל שֶׁלְּדְּבָרֵיהֶם, הָרִי הוּא פְּסוּל מִדְּבָרֵיהֶם. כִּיצַד: הַחֲמֻסָּנִים, וְהֵן הַלּוֹקָחִין קָרְקַע אוֹ מַטְלָטְלִין שֶׁלֹּא בְּרִצּוֹן הַבְּעָלִים אֵף עַל פִּי שֶׁנּוֹתְנִין הַדָּמִים, הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִין מִדְּבָרֵיהֶם.

יא. וְכֵן הָרוֹעִים אֶחָד רוֹעֶה בַּהֲמָה דָּקָה, וְאֶחָד רוֹעֶה בַּהֲמָה גְּסָה שֶׁלְּעֶצְמָן הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִין: שֶׁחֲזָקָתָן פּוֹשְׁטִין בַּגְּזֵל, וּמִנִּיחִים בַּהֲמָתָן לְרֵעוֹת בִּשְׁדוֹת וּבִפְרָדִסִּים; וּלְפִיכָף סֵתָם רוֹעֶה פְּסוּל.

וּמַגְדִּיל בְּהִמָּה דָקָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, פְּסוּלִין ; אֲבָל בְּחוּצָה לְאַרְץ,
בְּשָׂרִין. וּמִתֵּר לְגַדֵּל בְּהִמָּה גִסָּה, בְּכָל מָקוֹם.

יב. וְכֵן הַמוֹכְסִין, סִתְּמָן פְּסוּלִין מִפְּנֵי שְׁחִזְקָתָן לִקַּח יוֹתֵר מִדְּבַר
הַקְּצוּב לָהֶם בְּדִין הַמַּלְכוּת, וְלוֹקְחִין הַיֹּתֵר לְעַצְמָן. אֲבָל גְּבִאֵי
מִנֵּת הַמֶּלֶךְ, סִתְּמָן בְּשָׂרִין ; וְאִם נוֹדַע שְׁלָקְחוּ אֶפְלוּ פַעַם אַחַת,
יֵתֵר מִן הָרְאוּי לָהֶם לְגִבּוֹת הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִין.

יג. וְכֵן מִפְּרִיחֵי יוֹנִים בִּישׁוּב פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שְׁחִזְקָתָן שְׁגוּזָלִין
יוֹנִים שְׁלֹאֲחֵרִים בַּחֲנָם. וְכֵן סוֹחְרֵי שְׂבִיעִית וְהֵם בְּנֵי אָדָם
שִׁישׁוּבִין בְּטָלִין, וְכִיּוֹן שְׂבָאָה שְׂבִיעִית, פּוֹשְׁטִים זְרוּעוֹתֶיהֶן,
וּמִתְחִילִין לִשָּׂא וּלְתֵן בַּפְּרוֹת שְׁחִזְקָת אֵלּוּ שֶׁהֵן אוֹסְפִין פְּרוֹת
שְׂבִיעִית, וְעוֹשִׂין בָּהֶן סְחוּרָה.

יד. וְכֵן הַמִּשְׁחָק בְּקִבְיָה וְהוּא, שֶׁלֹא תִהְיֶה לוֹ אֲמָנוּת אֲלֹא הִיא
הוֹאִיל וְאֵינוּ עוֹסֵק בִּישׁוּב הָעוֹלָם, הָרִי זֶה בְּחִזְקָת שְׂאוּכָל מִן
הַקִּבְיָה, שֶׁהוּא אֲבָק גָּזֹל. וְלֹא בְּקִבְיָה בְּלִבָּד אָמְרוּ, אֲלֹא אֶפְלוּ
בְּקִלְפֵי אֲגוּזִים וְקִלְפֵי רְמוֹנִים.

טו. וְכֵן לֹא יוֹנִים בְּלִבָּד אָמְרוּ, אֲלֹא אֶפְלוּ הַמְּמִירִין בְּבִהְמָה
חִיָּה וְעוֹף, וְאָמְרוּ כָּל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ אוֹ כָּל הַנוֹצֵחַ אֶת חֲבֵרוֹ,
יִטַּל בְּעָלָיו אֶת שְׁנִיָּהּ, וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּשָׁחוּק זֶה וְהוּא, שֶׁלֹא
תִּהְיֶה לוֹ אֲמָנוּת אֲלֹא שָׁחוּק זֶה הָרִי זֶה פְּסוּל. וְכָל אֵלּוּ פְּסוּלִין
מִדְּבָרֵיהֶם.

טז. אֲרִיס שְׁלָקַח דְּבַר מוֹעֵט מִן הַפְּרוֹת שֶׁכָּבְרוּ בִּימֵי נִיסָן וַיְמִי
תִּשְׁרִי, קָדָם שֶׁתִּגְמַר מְלֹאכְתָּן אֵף עַל פִּי שְׁלָקַח שֶׁלֹא מִדַּעַת בַּעַל
הַשָּׂדֶה אֵינוּ גָּנֵב, וְכִשֶּׁר לַעֲדוּת: שְׂאִין בַּעַל הַשָּׂדֶה מִקְפִּיד עַל
זֶה. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.